

شناسایی و تبیین چالش‌های راهبردی و پیامدهای آنها در برگزاری رویدادهای ملی ورزشی: با رویکرد ساختگرا

فرزین پورقاسم^۱

وحیده جوانی^۲

فاطمه عبدوی^۳

[10.22034/ssys.2023.3055.3221](https://doi.org/10.22034/ssys.2023.3055.3221)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۸/۱۵

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۱۰/۰۴

این پژوهش با هدف شناسایی و تبیین چالش‌های راهبردی و پیامدهای آنها در برگزاری رویدادهای ملی ورزشی با رویکرد ساختگرا انجام شده است. پژوهش حاضر جزو تحقیقات کیفی و مبتنی بر نظریه داده‌بنیاد بود. شرکت‌کنندگان در این پژوهش روسای هیئت‌های ورزشی رشته‌های مختلف، مدیران اماکن و تأسیسات ورزشی استان و اعضای هیئت علمی رشته مدیریت ورزشی بودند. انتخاب مصاحبه‌شوندگان به روش نمونه‌گیری گلوله برفی صورت گرفت. مصاحبه‌های انجام‌شده به روش کدگذاری نظریه‌مبنایی با رویکرد ساختگرا، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد برگزاری رویدادهای ورزشی در کشور با چالش‌های راهبردی متعددی در سطوح کلان و خرد مواجه است. این چالش‌ها شامل زیرساختی، اقتصادی، فرهنگی-اجتماعی، مدیریتی، حقوقی-قانونی و امنیتی در کنار مشکلات زیست‌محیطی در سطح کلان و چالش‌های سیاست‌زدگی، انحصارگرایی، بازاریابی و جذب سرمایه در سطح خرد می‌باشد. همچنین روندهایی همچون: تغییر قوانین و مقررات مرتبط با رویدادهای ورزشی، تغییر سلیقه‌های مردم و کاهش علاقه به برخی رشته‌های ورزشی، تغییرات آب و هوایی و افزایش شرایط حادثه‌خیز، تحولات فناوری و نیاز به تجهیزات پیشرفته‌تر، افزایش الزامات ایمنی و بهداشتی رویدادها، افزایش هزینه‌های برگزاری رویدادهای ورزشی و کاهش بودجه‌های دولتی برای ورزش این چالش‌ها را تشدید می‌کند. بروز این چالش‌ها می‌تواند پیامدهایی نظیر کاهش کیفیت برگزاری رویداد، نارضایتی ذی‌نفعان، کاهش مشارکت و حضور تماشاگران و افت سطح رقابت‌ها را به همراه داشته باشد. بنابراین، ضروری است تمهیداتی برای کاهش این چالش‌ها از طریق بهبود بسترهای اقتصادی، سیاسی، اجتماعی-فرهنگی، زیرساختی، امنیتی و فرهنگ ورزش اندیشیده شود. با شناسایی این چالش‌ها و برنامه‌ریزی دقیق و هدفمند می‌توان بستر لازم برای برگزاری رویدادهای ورزشی موفق و باکیفیت را فراهم نمود.

واژگان کلیدی: رویدادهای ورزشی، چالش‌های راهبردی و نظریه داده‌بنیاد.

^۱ دانشجوی دکتری، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

^۲ دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران (نویسنده مسئول)

E-mail: V.javani@tabrizu.ac.ir

^۳ دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

مقدمه

در قرن حاضر، ورزش به یکی از مهم‌ترین و تأثیرگذارترین ساختارهای جامعه تبدیل شده است. ورزش در دنیای جدید چنان با اهمیت و فراگیر شده است که همه‌جا هست، چاشنی فرهنگ ملی ماست و در زوایای گوناگون زندگی اجتماعی روزمره جا گرفته است. از این منظر، هیچ موضوع دیگری در علوم اجتماعی وجود ندارد که بیش از ورزش شایان توجه باشد. فعالیت‌های ورزشی تأثیر روزافزونی بر جنبه‌های گوناگون زندگی انسان، از جمله جنبه‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی دارند؛ به‌طوری که ورزش حتی تا عمق نهادهای گوناگون اعم از خانواده، مدرسه، مؤسسات و بخش‌های دولتی و خصوصی رسوخ کرده و با نفوذ در قلب رسانه‌های بزرگ و همگانی، یکی از بزرگ‌ترین پدیده‌های اجتماعی قرن حاضر شده است - به‌ویژه زمانی که این فعالیت‌ها به‌صورت سازمان‌یافته و منظم و در قالب مسابقات و رویدادهای ورزشی برگزار می‌شوند (فراهانی و علی‌دوست، ۱۳۹۶: ۸۱).

رویدادها، بخش مهمی از فرهنگ و جامعه امروزی هستند و سالانه بر تعداد آنها افزوده می‌شود. رویدادهای ورزشی، یکی از انواع رویدادها هستند که بخش مهم و در حال رشدی از صنعت ورزش محسوب می‌گردند و امروزه عامل مهمی در رشد جامعه انسانی به شمار می‌روند. این رویدادها نه تنها ورزش و سرگرمی خالص به شمار می‌روند، بلکه دارای بسیاری از کارکردها در مسائل اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، رسانه و ارتقای سطح سلامت روانی مردم نیز هستند. رویدادهای ورزشی به عنوان یک عامل محرک در گردشگری و یک راهبرد به منظور جذب گردشگران نیز محسوب می‌شوند که نقش مهمی را در توسعه برنامه‌های بازاریابی اجتماعی و اقتصادی در شهرهای میزبان بر عهده دارند (مرادی، الهی و صفاری، ۱۳۹۷: ۱۲۷). رویدادهای ورزشی موقعیت‌های کاملاً اختصاصی، با برنامه، از قبل آماده‌شده و از نظر زمانی محدود هستند که شرکت‌کنندگان به‌منظور دستیابی به اهداف مشخص در آن شرکت و یا در برگزاری آن مشارکت می‌کنند و به منظور تماشای آن تعداد زیادی تماشاگر نیز انتظار می‌رود. رویدادهای ورزشی بسیاری در نقاط مختلف جهان همه ساله در حال برگزاری است و به دلیل ماهیت جذاب ورزش و علاقه‌مندی مردم به تماشای این رویدادها توجه رسانه‌ها، سیاستمداران، صاحبان صنایع و دیگر گروه‌های ذینفع ملی و بین‌المللی به این رویدادها جلب شده است. این رویدادها به عنوان ابزاری برای جلب توجه ملت‌های مختلف جهان به موقعیت جغرافیایی خاص (کشور و شهر میزبان)، به شدت در حال گسترش هستند (گنز و پیچ^۱، ۲۰۱۶: ۳۷۱). برگزاری رویدادهای ورزشی با چالش‌های متعددی همراه است. کلارک و میسنر^۲ (۲۰۱۵) در پژوهش خود بیان می‌کنند که سیاست‌های شهری و سازمان‌های ورزشی نقش مهمی در شکل‌گیری رویدادها دارند، اما اغلب تضاد اهداف آنها چالش‌آفرین است. وافی، چپو و ابراهیم^۳ (۲۰۲۰) چالش‌های برگزاری رویدادهای ورزشی در مقیاس کوچک را شامل

^۱ Getz & Page

^۲ Clark, R., & Misener

^۳ Wafi, Chiu & Ibrahim

شناسایی و تبیین چالش‌های راهبردی و پیامدهای آنها در برگزاری رویدادهای ملی ورزشی: با رویکرد ساختگر

امکانات ناکافی، محدودیت سنی برای شرکت‌کنندگان، نگرانی‌های ایمنی، کیفیت رویداد و مناسب بودن مکان بیان می‌کنند. خدایاری (۱۳۹۸) نیز در پژوهش خود، توجه به تجهیزات، ایمنی، بودجه، نیروی انسانی، زمان و مکان را از جمله چالش‌های مهم برگزاری رویدادهای ورزشی می‌داند. کیم و همکاران^۱ (۲۰۱۵) نشان دادند که بسیاری از شغل‌های ایجادشده توسط رویدادها موقتی هستند و فرصت‌هایی برای رشوه و فساد و همچنین همچنین سایر انواع جرم وجود دارد. نجورگه، آتیئو و ویرا دو ناسیمنتو^۲ (۲۰۱۷) هزینه‌های اقتصادی، مشکلات ترافیکی، خطرات امنیتی، نگرانی‌های زیست محیطی و تعارضات اجتماعی را از جمله چالش‌های برگزاری رویدادها نام بردند. بکر، سولبرگ و هیردال^۳ (۲۰۲۳) به چالش‌های مالی و اقتصادی برگزاری رویدادهای ورزشی اشاره می‌کنند. آنها این چالش‌ها را ناشی از تمرکز بیش از حد بر مشروعیت‌بخشی به رویداد، اعمال بودجه نرم و انعطاف‌پذیر و نیز دخالت منافع سیاسی می‌دانند. عبدی و همکاران (۲۰۱۹) با اشاره به اهمیت رویدادهای ورزشی، بیان می‌کنند که رویدادهای ورزشی می‌توانند نیازهای اساسی بشر مانند نیازهای جسمی، روانی و فردی را برآورده و نقش‌های متعددی از جمله میراث فرهنگی، آگاهی‌های فرهنگی، توسعه جامعه و گردشگری را ایفا کنند. آنها همچنین به اهداف برگزاری رویدادهای ورزشی اشاره می‌کنند و چنین توضیح می‌دهند که رویدادهای ورزشی از یک سو، همواره تمایل دارند تا عملکرد فردی و تیمی جامعه را ارتقا دهند و از سوی دیگر، یک رشته ورزشی را به گونه‌ای به نمایش می‌گذارند که باعث تشویق عموم افراد برای شرکت در آن می‌شوند. بسیاری از شهرهای بزرگ جهان طی سالیان اخیر تلاش کرده‌اند تا میزبان رویدادهای ورزشی مهمی همچون المپیک و جام جهانی فوتبال باشند. میزبانی این رویدادها مزایای اقتصادی قابل توجهی برای این شهرها به همراه داشته است. افزایش درآمد از راه‌هایی مانند فروش بلیت و صدور ویزا، توسعه صنعت گردشگری و هتل‌داری و جذب سرمایه‌گذاری‌های جدید برای احداث ورزشگاه‌ها و زیرساخت‌ها از جمله این مزایا بوده‌اند. البته میزبانی این رویدادها چالش‌هایی را نیز به همراه دارد که باید مدنظر قرار گیرد. (روگن‌دا، دراپکین و ماریف^۴، ۲۰۱۸: ۱۲). با توجه به تجارب مثبت شهرهای بزرگ جهان در میزبانی رویدادهای ورزشی، برگزاری این رویدادها می‌تواند برای کشور ما نیز فرصت مغتنمی فراهم کند. اما موفقیت در میزبانی چنین رویدادهایی نیازمند شناخت دقیق چالش‌ها و موانع پیش‌رو و تدوین راهکارهای مناسب برای مقابله با آنهاست. با توجه به اهمیت شناسایی چالش‌ها و موانع برگزاری رویدادهای ورزشی، مرور مطالعات گذشته نشان می‌دهد که تاکنون مطالعه جامع و فراگیری پیرامون ابعاد مختلف این چالش‌ها در کشورمان صورت نگرفته و بیشتر مطالعات پیشین بر روی جنبه‌های خاصی تمرکز داشته‌اند. بنابراین انجام پژوهش جامعی با رویکردی فراگیر برای شناسایی چالش‌های راهبردی از جمله

¹ Kim et al.

² Njoroge, Atieno & Vieira Do Nascimento

³ Becker, Solberg & Heyerdahl

⁴ Rogneda, Drapkin & Mariev

محدودیت منابع مالی، نبود زیرساخت‌های لازم، مشکلات مدیریتی و قانونی، چالش‌های زیست محیطی و پیامدهای آن‌ها بر برگزاری موفقیت‌آمیز رویدادهای ورزشی، ضروری به نظر می‌رسد. انجام پژوهش علمی در این حوزه می‌تواند به سیاست‌گذاران، مدیران ورزشی و ذی‌نفعان کمک کند تا با شناسایی جامع چالش‌ها، برنامه‌ریزی منسجم و هدفمندی برای میزبانی موفق رویدادهای ملی ورزشی داشته باشند. لذا انجام چنین پژوهشی با هدف شناسایی چالش‌های پیش‌روی در میزبانی رویدادهای ملی ورزشی، از اهمیت و ضرورت بالایی برخوردار است.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر جزو تحقیقات کیفی و مبتنی بر نظریه داده‌بنیاد^۱ است. جامعه آماری این پژوهش شامل روسای هیئت‌های ورزشی رشته‌های مختلف، مدیران اماکن و تأسیسات ورزشی و اعضای هیئت علمی رشته مدیریت ورزشی بودند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش گلوله برفی بود. پس از انجام ۱۷ مصاحبه، تحلیل داده‌ها حاکی از اضافه‌نشدن داده‌های جدید به داده‌های قبلی بود. با انجام ۱۷ مصاحبه و رسیدن به اشباع نظری، به مصاحبه‌ها پایان داده شد. مصاحبه‌های انجام شده به روش کدگذاری نظریه مبنایی با رویکرد ساختگرا که توسط چارمز (۲۰۰۶) معرفی شده است، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. مفاهیم روایی و پایایی معانی متفاوتی در داده‌های کیفی دارند. اسکینر و ادواردز^۲ (۲۰۰۹) به جای روایی، پیشنهاد می‌کنند با توجه به اهداف و ویژگی‌های متفاوت تحقیقات کیفی، برای اطمینان از مفهوم اعتبار، تلاش گردد این مهم از طریق درگیری طولانی مدت، مشاهده پایدار، چک کردن با مشارکت‌کنندگان در پژوهش و مثلث‌سازی حاصل شود. روش‌های استفاده شده جهت رواسازی پژوهش حاضر در جدول ۱ ارائه شده است:

جدول ۱: روش‌های استفاده‌شده جهت رواسازی

درگیری	جهت افزایش حساسیت نظری، مشارکت عملی و ارتباط با مشارکت‌کنندگان برای ارزیابی
طولانی مدت	برداشت‌های محقق صورت گرفت.
مشاهده پایدار	بازرسی ادواری اطلاعات و کدهای به دست آمده برای پیشگیری از سوگیری و اطمینان از صحت آنها توسط محقق صورت گرفت.
چک کردن با مشارکت‌کنندگان	بررسی اطلاعات به دست آمده به کمک گروه پژوهش و نظرسنجی از مصاحبه‌شوندگان در مورد نتایج انجام گرفت.
مثلث‌سازی	از سه گروه از منابع جمع‌آوری داده‌ها، مصاحبه، ادبیات و مبانی نظری و اسناد/ مدارک استفاده شد.
مقایسه مستمر	مقایسه داده‌های به دست آمده از منابع مورد بررسی با سایر منابع در تمام طول پژوهش صورت گرفت.

¹ Grounded theory

² Skinner J & Edwards

شناسایی و تبیین چالش‌های راهبردی و پیامدهای آنها در برگزاری رویدادهای ملی ورزشی: با رویکرد ساختگر

برای اطمینان از پایایی پژوهش حاضر از فرمول درصد توافقات نیز استفاده شد. برای این کار، از یک همکار پژوهشی درخواست شد تا در پژوهش مشارکت کند. سپس پژوهشگران به همراه همکار پژوهشی، سه مصاحبه را کدگذاری کردند. میزان توافق بین کدگذاران $72/62$ درصد بود. با توجه به اینکه میزان پایایی، بیشتر از 60 درصد است، قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها مورد تأیید قرار گرفت و می‌توان ادعا کرد که میزان پایایی تحلیل مصاحبه کنونی مناسب است (کوبان، ۱۹۹۶).

یافته‌های پژوهشی

ویژگی‌های فردی ۱۷ خیره مصاحبه شده در پژوهش حاضر در جدول ۲ آمده است:

حدول ۲: ویژگی‌های فردی مصاحبه‌شوندگان

جنسیت			تحصیلات		سمت	
کل	زن	مرد	دکتری	کارشناسی ارشد	اعضای هیئت علمی	مدیر اماکن و تأسیسات ورزشی
۱۵	۶	۱۱	۹	۸	۶	۶
۱۰۰٪	۳۵/۳٪	۶۴/۷۰٪	۵۲/۹٪۴	۴۷/۰۶٪	۳۵/۲٪۹	۳۵/۲۹٪
						۵
						۲۹/۴۲٪

داده‌های به‌دست آمده، به روش کدگذاری نظر به داده‌بنیاد با رویکرد ساختگرا که توسط چارمز (۲۰۰۶)

متمم‌کن از منابع ارائه شده است:

جدول ۳: راهنمای کدگذاری

کد	منبع	وسایل و ادوات مورد نیاز
IN-M	مصاحبه با مدیران	وسایل ضبط و ثبت
IN-T	مصاحبه با اعضای هیئت علمی	وسایل ضبط و ثبت
DO	ادبیات و مبانی نظری، اسناد و مدارک	کاربرگ‌ها، فهرست‌برداری و چک‌لیست‌ها

کدگذاری در نظریه داده بنیاد با رویکرد ساختگر^۲ شامل حداقل دو مرحله می‌باشد: کدگذاری اولیه و

کدگذاری متمرکز: همچنین در این رویکرد از کدگذاری نظری برای فرم بخشیدن به کدهای متمرکز استفاده می‌شود.

کدگذاری اولیه یا باز تجزیه مجموعه داده‌های گردآوری شده به کوچکترین اجزا مفهومی ممکن است (۵۹). در این

¹ Kvale

² Constructivist Approach

مرحله از پژوهش، از حدود ۶۰۰ جمله پیاده‌سازی شده از مصاحبه‌ها، ادبیات و اسناد مربوطه، بعد از حذف موارد تکراری و غیر مرتبط حدود ۳۸۴ نکته کلیدی به دست آمد که در قالب ۲۴۱ کد اولیه، ۹۸ مفهوم و ۵۱ مقوله تعریف شد. بعد از اینکه کدگذاری اولیه انجام گردید و مسیرهای تحلیلی لازم به وجود آمد، کدگذاری اولیه برای ترکیب و توضیح قطعات بزرگتر داده‌ها به کار گرفته شد. کدگذاری متمرکز به معنای استفاده از مهم‌ترین و یا پرتکرارترین داده‌های اولیه می‌باشد. در این مرحله ۲۷ مقوله به دست آمده در مرحله بعدی به ۱۱ کد متمرکز تبدیل شد. در جدول ۴ فرآیند کدگذاری متمرکز ارائه شده است:

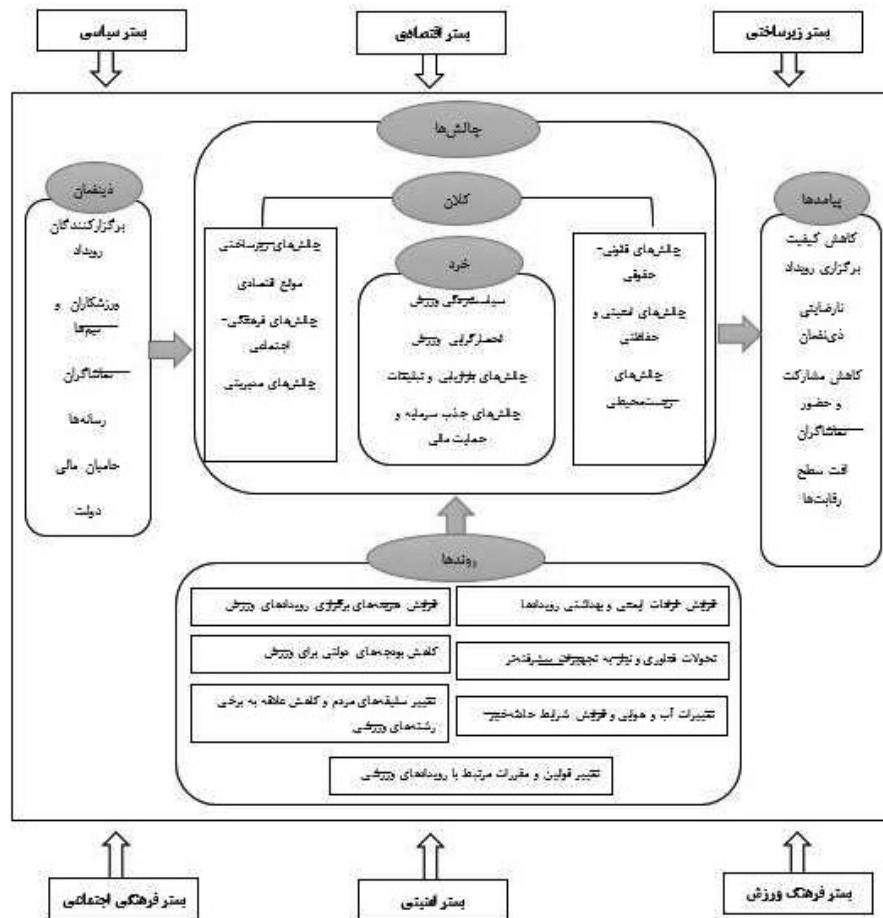
جدول ۴: کدگذاری متمرکز

نشانه‌ها	مقوله‌ها	کد متمرکز شده
IN-M-1,IN-M-6, IN-M-2, DO5, IN-T-6, IN-M-5, IN-M-4, IN-T-4, DO4,,IN-T-4 IN-T-3, IN-T-5 DO3, IN-M-3, IN-M-2, IN-T-2,IN-M-9,IN-T-3, IN-M-3,IN-T-4,DO7, IN-T-5,IN-M-8,IN-T-3,IN-M-7,DO2	چالش‌های زیرساختی	چالش‌ها
IN-M-6,IN-M-7,DO7, IN-T-2,DO8, IN-M-1,IN-T-3, IN-T-5,IN-T-8,IN-,3-M M-1, IN-M-5,IN-T-4,IN-T-1 DO7,IN-T-4,IN-M-1,IN-T-8, IN-M-3, IN-5, IN-T-5,IN-M-6-M	موانع اقتصادی	
IN-T-2,DO12 ,DO3,IN-T-1,IN-T-5,DO11, IN-T-3,DO11,DO3,IN-M-6, IN-M-7,IN-T-4, DO4, IN-T-4,DO3, DO5 DO5,IN-M-1,IN-T-4,IN-T-8,DO3, IN-T-7, DO5,IN-M-1,DO11, IN-M-5, IN-T-7,DO4	چالش‌های فرهنگی-اجتماعی	
M-2, IN-M--IN-T-1,DO3, IN-T-7, IN 4,IN-M-8, DO6,IN-T-3,DO11, DO4 DO4 ,IN-T-4, DO5,IN-T-1,DO3, DO11, IN-T-2	چالش‌های مدیریتی	
IN-M-3, IN-M-2, DO4,IN-T-7, IN-T-4, T-3-DO4, IN-T-2, DO11, IN	چالش‌های قانونی-حقوقی	
IN-M-1, IN-M-6, IN-M-2, DO5, IN-T-4, IN-T-7, IN-M-5, IN-M-4, IN-T-2, DO4, ,IN-M-3, IN-M-2,IN-T-3	چالش‌های امنیتی و حفاظتی	
IN-T-2,IN-M-1, IN-T-3, IN-M-3,IN-T-IN-M-5,IN-T-8,IN-T-5,IN-M-7, 4,DO7, DO2	چالش‌های زیست‌محیطی	
-IN-M-6,IN-M-7 , IN-T-2,DO2, IN-M IN-M-6,IN-T-5,4	سیاست‌زدگی ورزش	
	انحصارگرایی ورزش	
	چالش‌های بازاریابی و تبلیغات	
	چالش‌های جذب سرمایه و حمایت مالی	
	برگزارکنندگان رویداد	

شناسایی و تبیین چالش‌های راهبردی و پیامدهای آنها در برگزاری رویدادهای ملی ورزشی: با رویکرد ساختگر

پیامدها	ورزشکاران و تیم‌ها	IN-T-5,IN-M-8,IN-M-1, IN-M-5,IN-T-4,IN-T-1
	تماشاگران	DO3,IN-T-4,IN-M-1,IN-M-8, IN-M-3
	رسانه‌ها	DO9,IN-T-4, ,IN-T-5,IN-M-6, IN-M-6 DO3
	حامیان مالی	IN-M-2,DO12 ,DO3,IN-T-3,IN-T-4,DO11
	دولت	-IN-M-6,IN-M-7 , IN-T-2,DO2, IN-M IN-M-6,IN-T-5,4
	کاهش کیفیت برگزاری رویداد	IN-T-5, IN-M-8, IN-M-1, IN-M-5,IN-T-4, IN-T-1, , IN-M-6, IN-M-7
	نارضایتی ذی‌نفعان	DO3, IN-T-4, IN-M-1, IN-M-8, IN-M-3, , IN-M-7, IN-M-10
	کاهش مشارکت و حضور تماشاگران	-IN-M-6,IN-M-7 , IN-T-2,DO2, IN-M IN-M-6,IN-T-5,4
	افت سطح رقابت‌ها	IN-T-5,IN-M-8,IN-M-1, IN-M-5,IN-T-4,IN-T-1
	روند افزایش هزینه‌های برگزاری رویدادهای ورزشی	DO6,IN-T-4,IN-M-1,IN-M-8, IN-M-3, DO7, DO11
روندها	روند کاهش بودجه‌های دولتی برای ورزش	M-2,DO9, IN-M-8,IN-T-1, -IN-M-1, IN DO7, DO11
	روند تغییر سلیقه‌های مردم و کاهش علاقه به برخی رشته‌ها	IN-M-5, DO11, IN-M-4,IN-T-2, DO6, IN-M-9, IN-M-11
	روند افزایش الزامات ایمنی و بهداشتی رویدادها	DO9, DO11, IN-T-2,IN-T-6, DO6, IN-M-10, IN-M-11, , IN-M-9, IN-M-8
	روند تحولات فناوری و نیاز به تجهیزات پیشرفته‌تر	IN-T-6, IN- IN-T-3,DO3, IN-T-2, DO3, M-8, IN-M-9, IN-M-11
	روند تغییرات آب و هوایی و افزایش شرایط حادثه‌خیز	IN-T-6, IN- IN-T-4, DO4, IN-T-2, DO3, M-10, IN-M-2, DO6
	روند تغییر قوانین و مقررات مرتبط با رویدادها	IN-T-2, DO3, IN-M-5, DO11, IN-M-7, IN-T-6, IN-M-8, DO6 IN-T-2,

کدگذاری نظری: کدگذاری نظری، سطحی پیچیده از روند کدگذاری است. این کدها نه تنها روابط بین کدها را مفهوم‌سازی می‌کنند، بلکه داستان تحلیلی را به سمت نظری پیش می‌برند.

بحث و نتیجه گیری

هدف از این مطالعه، شناسایی و تبیین چالش‌های راهبردی و پیامدهای آنها در برگزاری رویدادهای ملی ورزشی بود. یافته‌های پژوهش نشان داد ذینفعانی همچون برگزارکنندگان رویدادها که شامل سازمان‌ها، نهادها و افرادی هستند که مسئولیت برنامه‌ریزی، سازماندهی و اجرای رویدادهای ورزشی را برعهده دارند، ورزشکاران و تیم‌ها که به عنوان شرکت‌کنندگان اصلی رویدادهای ورزشی هستند و از نحوه برگزاری رویدادها و کیفیت آن تأثیر می‌پذیرند، تماشاگرانی که مخاطب اصلی رویدادها محسوب می‌شوند، رسانه‌هایی که نقش بسزایی در پوشش و اطلاع‌رسانی دارند، حامیان مالی که حمایت‌های آنان حیاتی است و دولت به عنوان تسهیل‌گر و حامی اصلی، از ذینفعان کلیدی برگزاری رویدادهای ورزشی محسوب می‌شوند. این ذینفعان در فرایند برگزاری رویدادها نقش محوری دارند و با

شناسایی و تبیین چالش‌های راهبردی و پیامدهای آنها در برگزاری رویدادهای ملی ورزشی: با رویکرد ساختگر

چالش‌ها و موانعی در برگزاری رویدادهای ورزشی سطح کلان و خرد مواجه هستند. در سطح کلان بنا به صحبت‌های مشارکت‌کنندگان چالش‌های زیرساختی، موانع اقتصادی، چالش‌های فرهنگی- اجتماعی، چالش‌های مدیریتی، چالش‌های قانونی- حقوقی، چالش‌های امنیتی و حفاظتی و چالش‌های زیست‌محیطی است. چالش‌های زیرساختی، یکی از مهم‌ترین چالش‌های کلان در برگزاری رویدادهای ورزشی محسوب می‌شود. کمبود امکانات و تجهیزات استاندارد، ضعف در زیرساخت‌های حمل و نقل عمومی و محدودیت‌های ظرفیت اقامتی، از جمله مصادیق بارز این دسته از چالش‌ها هستند. داشتن برخی زیرساخت‌های مدرن و فضاهای ورزشی مدرن برای میزبانی و برگزاری رویداد الزامی است. به عبارتی، همه شهرهای برگزارکننده رویدادهای ورزشی از ابتدا تمام زیرساخت‌ها را فراهم نمی‌کنند تا سپس به دنبال درخواست میزبانی باشند، بلکه مسیر کسب میزبانی یک برنامه بلندمدت با پیش‌بینی ساخت زیرساخت‌ها برای جلب رضایت مالکان رویداد خواهد بود (یوسفی، عیدی و کوشا، ۲۰۱۶). برای برگزاری رویدادهای کوچک، متوسط و بزرگ ورزشی باید بودجه‌هایی را برای تأسیس زیرساخت‌های اساسی حمل و نقل، اسکان و به‌ویژه استانداردسازی و ساخت دهکده‌های ورزشی و زیرساخت‌های ورزشی اختصاص دهند. با ساخت زیرساخت‌های ورزشی باکیفیت، میزان شانس برنده شدن میزبانی افزایش خواهند یافت. موانع اقتصادی نیز یکی دیگر از چالش‌های کلیدی برگزاری رویدادهای ورزشی محسوب می‌شود. هزینه‌های سنگین برگزاری رویدادها، محدودیت منابع دولتی و عدم حمایت کافی بخش خصوصی، از جمله مصادیق بارز موانع اقتصادی در این حوزه هستند. از جمله چالش‌های فرهنگی- اجتماعی می‌توان به عدم علاقه‌مندی گسترده مردم به ورزش و مشارکت در فعالیت‌ها و رویدادهای ورزشی، محدودیت‌های فرهنگی و اجتماعی برای حضور بانوان، وجود برخی آسیب‌های اجتماعی در میان طرفداران ورزشی، چالش‌های فرهنگی در میزبانی رویدادهای بین‌المللی و کمبود فرهنگ مشارکت عمومی و حمایت از فعالیت‌های ورزشی اشاره کرد. این یافته با یافته‌های عیدی و سجادی (۲۰۲۱) همسوست. چالش‌های حقوقی و قانونی، یکی دیگر از دسته‌های مهم چالش‌های کلان در حوزه برگزاری رویدادهای ورزشی است. وجود قوانین و مقررات دست و پاگیر و سخت‌گیرانه، همچنین مشکلاتی که در زمینه حقوق مالکیت و امتیاز برگزاری رویدادها به وجود می‌آید، می‌تواند فرایند برنامه‌ریزی و اجرای رویدادهای ورزشی را با چالش مواجه سازد. لزوم طی مراحل طولانی اداری و قانونی، عدم انعطاف‌پذیری قوانین برای برپایی رویدادهای بزرگ و مشکلات ناشی از مقررات سختگیرانه، از جمله مصادیقی است که می‌تواند به عنوان چالش‌های حقوقی- قانونی مطرح کرد.

چالش‌های مدیریتی را می‌توان یکی دیگر از دسته‌های مهم چالش‌های کلان در عرصه برگزاری رویدادهای ورزشی بیان کرد. مدیران و برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی باید بتوانند امور مختلفی مانند حمل و نقل، اسکان، پذیرایی، امنیت و البته خود مسابقات ورزشی را به خوبی سازماندهی و هماهنگ کنند. اگر این سازماندهی و هماهنگی به درستی انجام نشود، می‌تواند منجر به اختلالات، بروز مشکلات گوناگون و در نهایت شکست در برگزاری

موفقیت‌آمیز رویداد شود (لی و همکاران^۱، ۲۰۲۲). چالش‌های امنیتی و حفاظتی یکی از محوری‌ترین دغدغه‌ها در برگزاری موفقیت‌آمیز هر رویداد ورزشی به شمار می‌رود. تأمین امنیت جانی تعداد انبوهی از تماشاگران و عوامل اجرایی رویداد، لزوم برخورداری از زیرساخت‌ها و تجهیزات پیشرفته امنیتی و حفاظتی، آموزش نیروهای انتظامی و امنیتی، و پیش‌بینی و مقابله با تهدیدات و حوادث احتمالی، همگی نشان‌دهنده اهمیت ویژه و حیاتی مقوله امنیت در برنامه‌ریزی و مدیریت رویدادهای ورزشی است. غفلت از این موضوع می‌تواند منجر به شکست و فاجعه شود. مهمترین مسائل در حیطه فعالیت برگزارکنندگان رویدادهای بزرگ ورزشی به علت حضور انبوه جمعیت و تمهیدات امنیتی، کمبود امنیت و ایمنی در مسابقات و به دنبال آن ایجاد حوادث مکرر در اماکن مختلف و رویدادهای ورزشی ازجمله لیگ‌های ورزشی ایران، تأمین امنیت رویداد است (محمدنژاد و همکاران، ۲۰۲۲). به دلیل چالش‌هایی مانند تهدیدات تروریسم، افراط‌گرایی داخلی و اختلال عمومی، بلایای طبیعی، نافرمانی مدنی و اینکه به طور کلی تهدیدات هرگز به طور کامل از بین نمی‌رود، باید تهدیدات احتمالی شناسایی شوند تا بتوان آن‌ها را کاهش داد یا از حوادث جلوگیری کرد (سیلژاک و جوروویچ^۲، ۲۰۱۶). همچنین برگزاری رویدادهای ورزشی ممکن است باعث تولید زیادی زباله و آلودگی هوا و آب شود. این مسئله می‌تواند تأثیرات منفی بر روی محیط زیست و سلامتی افراد داشته باشد. همچنین، برگزاری رویدادهای ورزشی ممکن است باعث تخریب منابع طبیعی مانند جنگل‌ها و مراتع شود. بنابراین، برای کاهش این چالش‌ها باید از روش‌های پایدار و دوستدار محیط زیست در برگزاری رویدادهای ورزشی استفاده شود. برگزاری رویدادهای بزرگ ورزشی منجر به افزایش حجم زباله‌های تولیدی، افزایش آلودگی هوا، تخریب برخی زیستگاه‌های طبیعی و افزایش ترافیک و سفرهای جاده‌ای می‌شود (موندی و رابرتز^۳، ۲۰۱۲).

چالش‌های سطح خرد در یافته‌های پژوهش شامل سیاست‌زدگی ورزش، انحصارگرایی ورزش، چالش‌های بازاریابی و تبلیغات و چالش‌های جذب سرمایه و حمایت مالی است. سیاست‌زدگی ورزش یکی از چالش‌های مهم خرد در برگزاری رویدادهای ورزشی محسوب می‌شود. دخالت‌های غیرضروری مسائل سیاسی در امور ورزشی و برگزاری رویدادها می‌تواند منجر به انحراف از اهداف واقعی ورزش شود. همچنین، تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌های ورزشی باید بر اساس ضوابط تخصصی باشد تا بتواند منجر به موفقیت رویداد شود. در غیر این صورت، دخالت‌های سیاسی و غیرکارشناسی می‌تواند به اهداف ورزشی و حرفه‌ای رویداد آسیب برساند. همانطور که ورزش مشهور و فراگیر می‌شود، به همان اندازه دخالت سیاستمداران و حکومت‌ها در ورزش افزایش می‌یابد. هرج و مرج در ورزش و ایجاد تنش و حاشیه‌سازی در ورزش از عمده پیامدهای منفی حضور مدیران سیاسی در عرصه ورزش ایران است (دوستی، گودرزی و اسدی، ۲۰۲۱). همه حکومت‌ها بدون توجه به نوع حکومت، از ورزش برای ایجاد حمایت

^۱ Li et al.

^۲ Siljak & Djurovic

^۳ Collins, Munday & Roberts

شناسایی و تبیین چالش‌های راهبردی و پیامدهای آنها در برگزاری رویدادهای ملی ورزشی: با رویکرد ساختگر

سیاسی استفاده می‌کنند. سیاستمداران به‌عنوان گردانندگان حکومت‌ها نیز از ورزش برای حمایت از خود و حکومت‌هایشان استفاده می‌کنند. انحصارگرایی در ورزش و برگزاری رویدادهای ورزشی می‌تواند در اشکال مختلفی ظهور پیدا کند و چالش‌زا باشد. انحصارگرایی در رسانه‌های ورزشی باعث می‌شود پوشش رسانه‌ای رویدادها محدود شود و در توزیع امکانات و منابع ورزشی هم می‌تواند باعث محرومیت برخی ذی‌نفعان گردد. در مجموع، انحصارگرایی در ابعاد مختلف می‌تواند مانعی برای توسعه برگزاری رویدادهای ورزشی به شمار آید.

چالش‌های بازاریابی و تبلیغات یکی از چالش‌های مهم در برگزاری رویدادهای ورزشی سراسر جهان است. در واقع، برای جذب حضور بیشتر مخاطبان و حامیان مالی باید از روش‌های بازاریابی و تبلیغاتی مناسب استفاده کرد. با این حال، این چالش‌ها در برگزاری رویدادهای ورزشی به دلیل محدودیت‌های مالی و عدم دسترسی به فناوری‌های پیشرفته، بیشتر احساس می‌شود. چالش جذب سرمایه و حمایت مالی یکی از چالش‌های خرد دیگر در برگزاری رویدادهای ورزشی است. برای برگزاری یک رویداد ورزشی با کیفیت و موفق، نیاز به سرمایه‌گذاری و حمایت مالی قوی است. صنعت ورزش کشورمان هنوز نتوانسته است از حمایت مالی که به‌عنوان یکی از مهم‌ترین درآمدهای غیرمستقیم سازمان‌های ورزشی نام برده می‌شود، بهره کافی را ببرد (باقری‌فرد و فرامرزی، ۱۳۹۹).

با توجه به یافته‌ها، روند فزاینده افزایش هزینه‌های برگزاری رویدادهای ورزشی موجب تشدید چالش‌های مالی و اقتصادی می‌شود و روند نزولی بودجه‌های دولتی ورزش باعث کاهش حمایت‌های مالی دولت و بروز مشکلات جدی‌تری در تأمین منابع مالی می‌گردد. سولبرگ و پریوس^۱ (۲۰۱۵) بیان می‌کنند که ساخت مکان‌ها برای رویدادهای ورزشی بزرگ اغلب هزینه‌های قابل توجهی نیاز دارد و ممکن است بودجه‌ها چندین برابر افزایش یابند. از سوی دیگر، تغییر سلیقه‌های مردم و کاهش علاقه به برخی رشته‌های ورزشی ممکن است باعث کاهش حضور تماشاگران در رویدادهای ورزشی شود. کاهش علاقه به ورزش‌های خاص می‌تواند در واقع منجر به کاهش حضور تماشاگران در رویدادهای ورزشی شود. علاوه بر این، افزایش الزامات ایمنی و بهداشتی باعث افزایش هزینه‌های برگزاری و مشکلات مدیریتی می‌شود. همچنین روند تحولات فناورانه و نیاز به تجهیزات پیشرفته‌تر، فشارهای مالی جدیدی را به برگزارکنندگان تحمیل می‌کند و منجر به بروز چالش‌های زیرساختی و تأمین منابع مالی شده است. پیشرفت‌های فناورانه چالش‌های زیرساختی را در رویدادهای ورزشی در پی دارد (میاچ^۲، ۲۰۱۷؛ پتروویچ^۳، ۲۰۱۵). از سوی دیگر، تغییرات آب و هوایی و افزایش شرایط حادثه‌خیز طبیعی موجب بروز مخاطرات و چالش‌های ایمنی جدیدی می‌شود. همچنین یافته‌ها نشان داد که بروز چالش‌های متعدد در برگزاری رویدادهای ورزشی موجب پیامدهای منفی شده است. از جمله این پیامدها می‌توان به کاهش کیفیت برگزاری رویدادها اشاره کرد که منجر به نارضایتی ذی‌نفعانی

¹ Solberg & Preuss

² Miah

³ Petrović et al.

همچون تماشاگران، ورزشکاران، حامیان مالی و غیره شده است. همچنین کاهش میزان مشارکت و حضور تماشاگران که یکی دیگر از پیامدهای منفی بوده، مشاهده گردید. چالش‌های مالی می‌توانند به حضور کم طرفداران در رویدادهای ورزشی منجر شود (بکر و همکاران^۱، ۲۰۲۳). علاوه بر این، افت کیفیت رقابت‌های ورزشی و عدم رشد سطح ورزش قهرمانی از دیگر آثار سوء چالش‌های موجود بوده است. چالش‌های پیش روی برگزاری رویدادهای ورزشی می‌تواند منجر به عملکرد ضعیف مالی، کاهش مشارکت ورزشی و مشکلات در پخش ویژه ورزشی شود که در نهایت بر کیفیت مسابقات ورزشی تأثیر می‌گذارد (تاکس و همکاران^۲، ۲۰۱۷؛ مایر و همکاران^۳، ۲۰۲۰ و والی^۴، ۲۰۰۷).

یافته‌ها بسترها و شرایط محیطی متعددی بر ظهور و بروز چالش‌های شناسایی کردند. بستر اقتصادی که شامل وضعیت کلان اقتصادی، منابع مالی در دسترس و سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی است، بر چالش‌های مالی و اقتصادی تأثیرگذار بوده است. بستر سیاسی و اجتماعی - فرهنگی کشور بر میزان حمایت‌های دولتی، قوانین و مقررات و الگوهای رفتاری و مشارکت اجتماعی مردم تأثیر داشته است. پیشینه سیاسی و اجتماعی فرهنگی یک کشور بر سطح حمایت دولت، قوانین و مقررات و الگوهای رفتاری و مشارکت اجتماعی مردم در رویدادهای ورزشی تأثیر می‌گذارد. بستر امنیتی نیز بر میزان امکان بروز تهدیدها و خشونت‌های احتمالی حین برگزاری رویدادها مؤثر بوده است. رویدادهای بزرگ ورزشی مانند جام جهانی به عنوان یک فرصت طلایی برای تروریست‌ها عمل می‌کند تا کاری را که می‌خواهند را انجام دهند. علاوه بر این، بستر زیرساختی شامل وضعیت اماکن و تجهیزات ورزشی نیز زمینه‌ساز بروز چالش‌هایی همچون مشکلات زیرساختی و ایمنی بوده است (وانگ و چادویک^۵، ۲۰۱۸). در نهایت، بستر فرهنگی مرتبط با ورزش که شامل میزان علاقه‌مندی عمومی به ورزش است، زمینه‌ساز مشکلاتی مانند کمبود حضور تماشاگران بوده است.

با توجه به نتایج پژوهش حاضر مبنی بر وجود چالش‌های گسترده و متعدد در زمینه‌های مختلف از جمله زیرساخت‌ها، منابع مالی، مدیریت، و فرهنگ عمومی در برگزاری رویدادهای ملی ورزشی، پیشنهاد می‌گردد سیاست‌گذاران، مدیران ورزشی و سایر ذی‌نفعان مرتبط با هماهنگی و همکاری یکدیگر، اقداماتی همه‌جانبه و بلندمدت در جهت رفع این چالش‌ها از طریق بهبود زیرساخت‌ها، تأمین منابع مالی پایدار، اصلاح نظام مدیریتی و فرهنگ‌سازی عمومی در حوزه ورزش انجام دهند.

¹ Becker et al.

² Taks et al.

³ Meier et al.

⁴ Vail

⁵ Wong & Chadwick

شناسایی و تبیین چالش‌های راهبردی و پیامدهای آنها در برگزاری رویدادهای ملی ورزشی: با رویکرد ساختگر

منابع

- باقری‌فرد، علی‌اشرف و فرامرزی، ناهید. (۲۰۲۰). «الزامی نوین در راستای حمایت مالی از ورزش در بخش غیردولتی». پژوهش‌های مدیریت در جهان اسلام. (۲)۴، صص ۷-۱۸.
- جلالی‌فراهانی، مجید و علی‌دوست قهفرخی، ابراهیم. (۱۳۹۶). مدیریت رویدادها و اردوهای ورزشی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- خدایاری، م. (۱۳۹۸). «عوامل موثر بر برگزاری مناسب یک رویداد ورزشی». مجله رشد تربیت‌بدنی. (۳)۲۰، صص ۳۳-۳۵.
- دوستی؛ گودرزی و اسدی. (۲۰۲۱). «تبیین و تحلیل علل و پیامدهای ورود سیاسیون به ورزش ایران». نشریه مدیریت ورزشی. (۱)۱۳، صص ۱۵-۳۴.
- عابدی و سجادی. (۲۰۲۱). «مدل‌سازی و اولویت‌بندی موانع کسب میزبانی رویدادهای بزرگ بین‌المللی ورزشی در ایران». نشریه مدیریت ورزشی. (۲)۱۳، صص ۳۷۳-۳۹۰.
- عابدی؛ طالب‌پور؛ میرزاده و قربانی. (۲۰۱۹). «شناسایی اثرات برگزاری رویداد ورزشی کشتی با چوخه در جوامع میزبان». توسعه محلی (روستایی- شهری). (۱)۱۱، صص ۵۵-۷۸.
- کوشا، م. (۱۳۹۲). «تجزیه و تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها (SWOT) درخواست میزبانی و برگزاری مسابقات مگا ورزشی در ایران». پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه کرمانشاه.
- محمدنژاد؛ حسینی، محمدی و مرادی سیاسر. (۲۰۲۲). «طراحی مدل امنیت پایدار در رویدادهای بزرگ ورزشی ایران». مطالعات مدیریت ورزشی. (۷۰)۱۳، صص ۱۸۶-۲۱۸.
- مرادی، عرفان؛ الهی، علیرضا و صفاری، مرجان. (۱۳۹۷). «مطالعه و تعیین روابط علی‌انگیزه‌ها و رضایت گردشگران رویداد ورزشی میانجی- درگیری ذهنی». مطالعات مدیریت گردشگری. دوره ۱۳، شماره ۴۲، صص ۱۲۵-۱۵۹.
- یوسفی؛ عابدی و کوشا. (۲۰۱۶). «بررسی زیرساخت‌های شهر تهران برای میزبانی رویدادهای بزرگ ورزشی مردان». نشریه مدیریت ورزشی. (۱)۸، صص ۱۳۷-۱۵۰.
- Becker, D. M., Solberg, H. A., & Heyerdahl, G. S. (2023). "The financial challenges of hosting sports events: a problem of insufficient separation between decision-making and decision-control". *European Sport Management Quarterly*, 23(5), 1549-1566.
- Charmaz K. (2006). *Constructing Grounded Theory: A Practical Guide through Qualitative Analysis*. CA: Sage Publications.
- Clark, R., & Misener, L. (2015). "Understanding urban development through a sport events portfolio: A case study of London, Ontario". *Journal of Sport Management*, 29(1), 11-26.
- Collins, A., Munday, M., & Roberts, A. (2012). "Environmental consequences of tourism consumption at major events: An analysis of the UK stages of the 2007 Tour de France". *Journal of Travel Research*, 51(5), 577-590.
- Getz, D. & Page, S.J. (2016). *Event studies: Theory, Research and policy for planned events*.
- Kim, W., Jun, H. M., Walker, M., & Drane, D. (2015). "Evaluating the perceived social impacts of hosting large-scale sport tourism events: Scale development and validation". *Tourism Management*, 48, 21-32.
- Kvale, S. (1996). *InterViews: an introduction to qualitative research interviewing*. Sage.
- Li, L., Chen, Y., Liu, B., Deng, B., & Xu, Y. (2022). "Identification of Critical Risks in Hosting Sports Mega-events: a Social Network Perspective". *Event Management*, 26(5), 1129-1144.
- Meier, H. E., Hagenah, J., & Jetzke, M. (2020). "Aggregation as the remedy for the decline of niche sports broadcasting: A case study of the European championships". *International Journal of Sport Communication*, 13(4), 719-743.
- Miah, A. (2017). *Sport 2.0: Transforming sports for a digital world*. MIT Press.

- Muiruri Njoroge, J., Atieno, L., & Vieira Do Nascimento, D. (2017). **"Sports tourism and perceived socio-economic impact in Kenya: The case of Machakos County"**. Tourism and hospitality management, 23(2), 195-217.
- Petrović, L. T., Milovanović, D., & Desbordes, M. (2015). **"Emerging technologies and sports events: Innovative information and communication solutions"**. Sport, Business and Management: An International Journal, 5(2), 175-190.
- Rogneda, G., Drapkin, I., & Mariev, O. (2018). **"THE effects of major sports events on economic growth and foreign direct investment inflows: the results of empirical estimation"**. In Proceedings of Economics and Finance Conferences (No. 6910164). International Institute of Social and Economic Sciences.
- Siljak, V., & Djurovic, D. (2017). **"Historical Development of the Olympic Movement"**. Sport Mont, 15(3), 43-46
- Skinner J & Edwards A. (2009). **Qualitative research in sport management**. Elsevier.
- Solberg, H. A., & Preuss, H. (2015). **"Major sports events: The challenge of budgeting for the venues"**. Event Management, 19(3), 349-363.
- Taks, M., Green, B. C., Misener, L., & Chalip, L. (2017). **"Sport participation from sport events: why it doesn't happen?"** Marketing intelligence & planning, 36(2), 185-198.
- Wafi, A. A., Chiu, L. K., & Ibrahim, J. A. (2020). **Organizing small-scale sports events: issues and challenges. Principles and practices of small-scale sport event management**.
- Wong, D., & Chadwick, S. (2018). **"Risk and (in) security of FIFA football World Cups-outlook for Russia 2018"**. In FIFA World Cup and Beyond (pp. 37-52). Routledge.